

Předmět: Stroje a zařízení v oděvní výrobě

Postavení chapače, Cyklogram

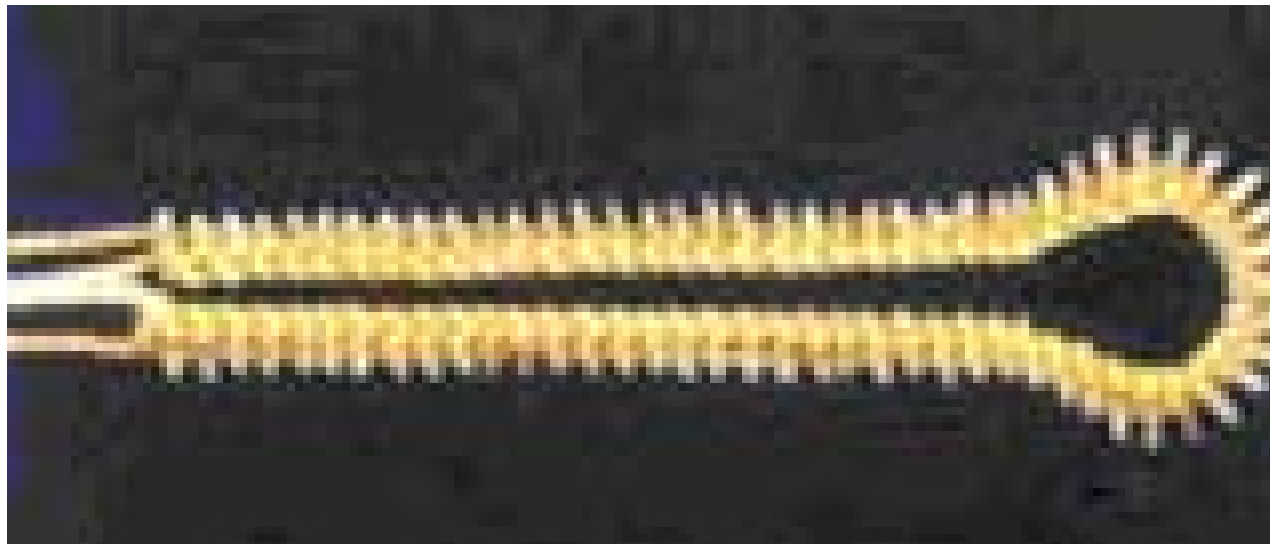
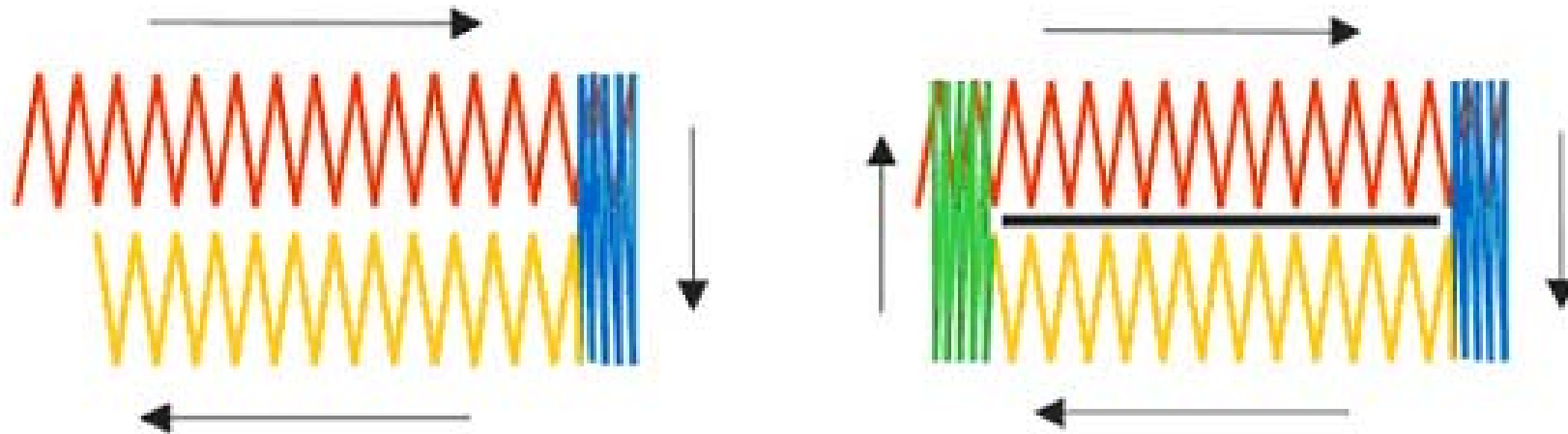
Ing. Katarína Zelová, Ph.D.

Stupeň volnosti pohybu - všeobecně

- na sobě nezávislý počet parametrů tělesa
- počet nezávislých pohybů které mechanismus může vykonávat
- mechanismus má tolik stupňů volnosti, kolik nezávislých souřadnic je zapotřebí k jednoznačnému určení jeho okamžité polohy
- vztahuje se k textilií nebo k prostoru

Určete stupeň volnosti pohybu jehly (jehelní tyče) pro stehy:

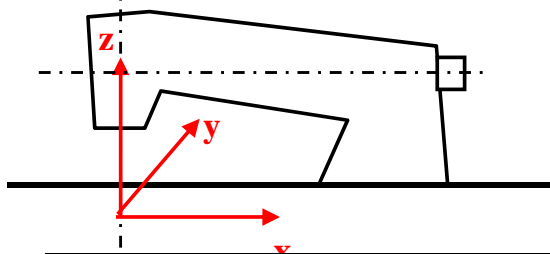
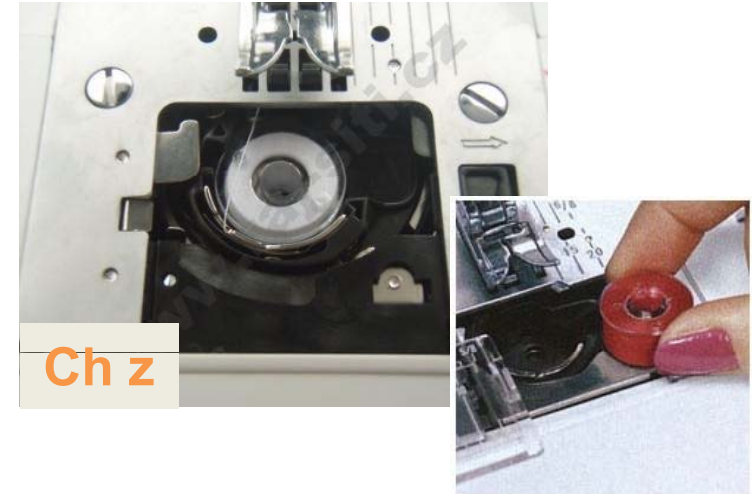
steh	stupeň volnosti
301 (spodní zoubkové podávání)	
301 (jehelní podávání)	
304	
309	

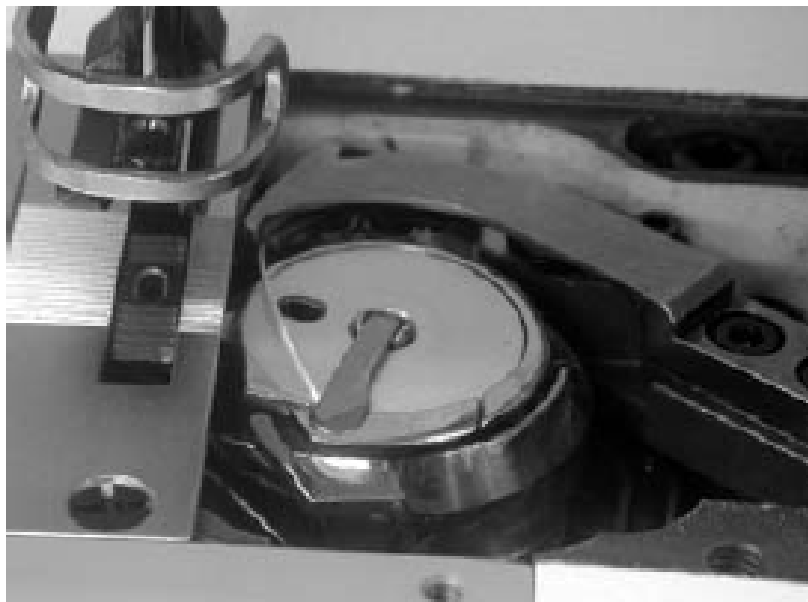
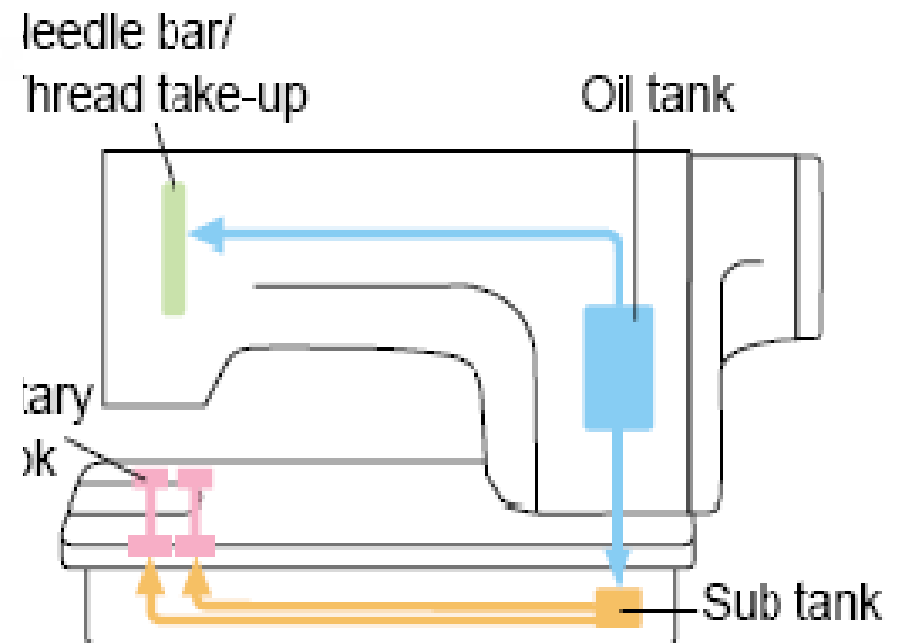
Stupeň volnosti pohybu

- $i=1$ stroj se stehem 301
- (protože jehla koná pouze přímočarý vratný pohyb)
- $i=2$ stroje se stehem 304 (cik-cak),
- (jehla koná přímočarý vratný pohyb a u stehu 304 cik-cak také výkyv do stran)
- 301 s jehelním podáváním, (u stroje s jehelním podáváním koná přímočarý vratný pohyb a posuv ve směru podávání materiálu)
- $i=3$ konfekční dírkočeka ($i=3$)

Postavení chapače pro tvorbu stehu

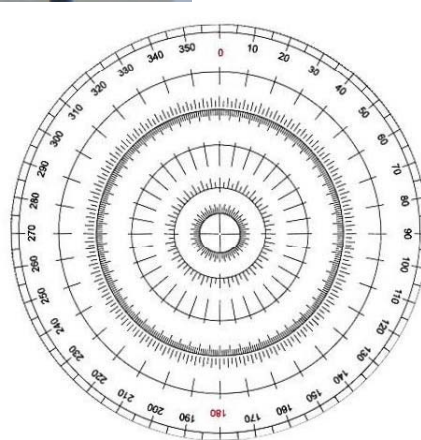
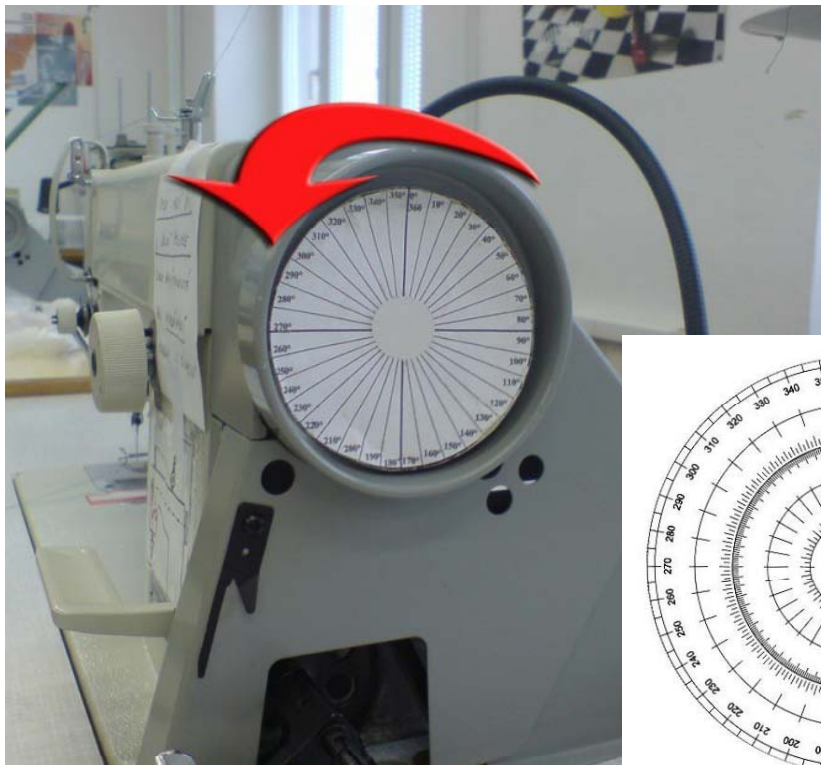

steh	podávání	postavení chapače	počet jehel	počet nití
301	spodní zoubkové podávání			
301	jehelním podávání			
304	spodní zoubkové podávání			
309	spodní zoubkové podávání			

Cyklogram

- je grafické zobrazení nejdůležitějších bodů mechanismů v závislosti na úhlu pootočení hlavního hřídele

**Výchozí poloha - jehla v
horní úvrati = 0°**

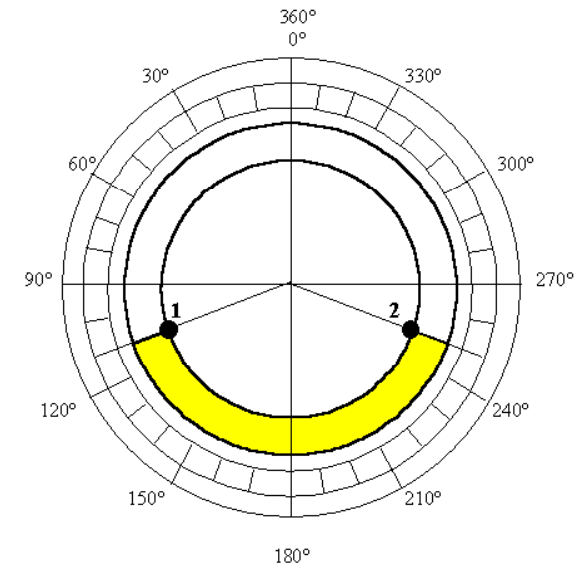

Zhotovení cyklogramu

Mezikruží znázorňuje činnost mechanismu

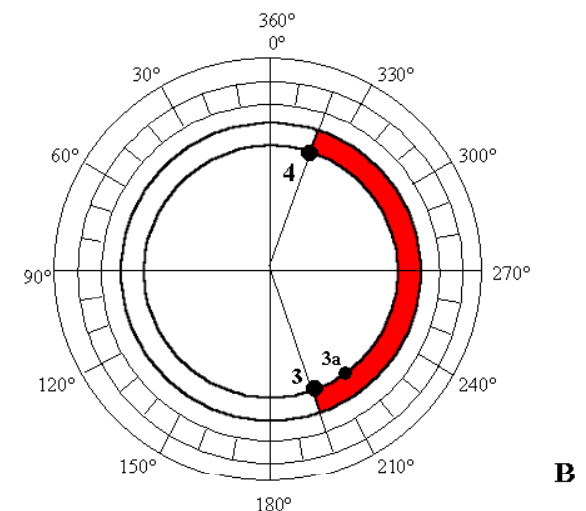
A činnost jehelního mechanismu (110°-250°)

1. Jehla propichuje dílo (110°)
2. Jehla z díla vystupuje (250°)

B činnost ústrojí zachycení smyčky (200°-340°)

3. Zachycení smyčky chapačem (200°)
4. Snímaní smyčky, hrot chapače pustí nit (340°)

B

B) Činnost ústrojí zachycení smyčky (200°-340°)

1. Zachycení smyčky

2. Snímaní smyčky

Zhotovení cyklogramu

Mezikruží znázorňuje činnost mechanismu

C činnost niťového mechanismu (320°-80°)

5. Niťová páka stoupá vzhůru (320°)

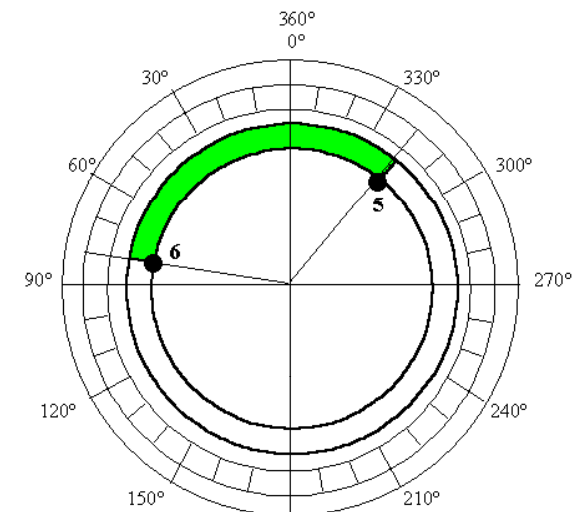
6. Utažení stehu (80°)

vytahuje se zásoba nitě ze spodní cívky

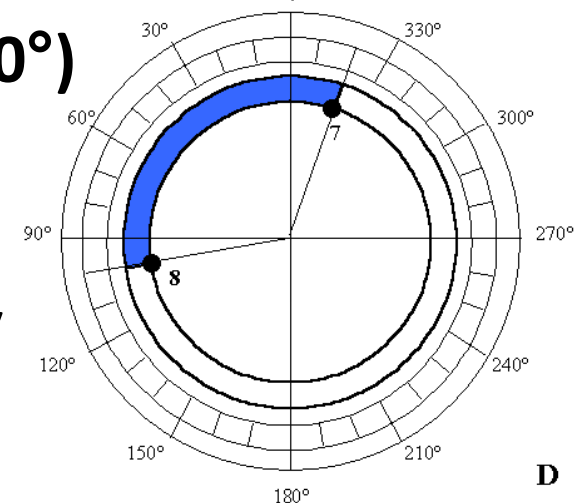
D činnost podávacího mechanismu (340°-100°)

7. Začátek podávání, zoubky vystupují nad stehovou deskou (340°)

8. Konec podávání šitého materiálu, zoubky jsou pod stehovou deskou (100°)

C

D

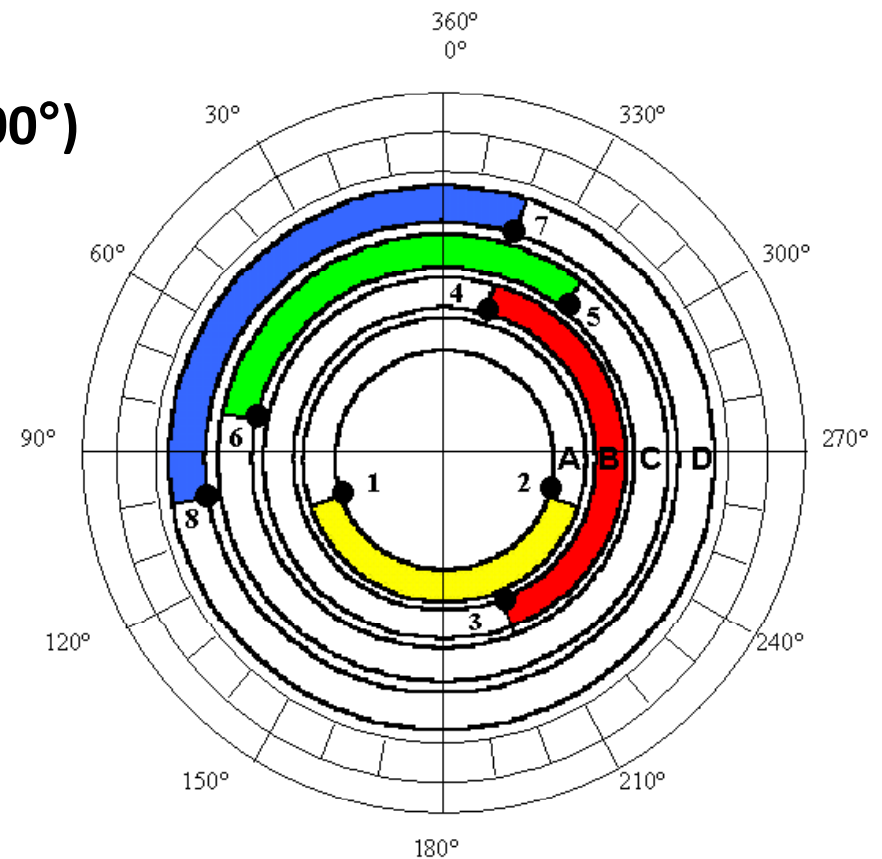
Cyklogram

A činnost jehelního mechanismu (110° - 250°)

B činnost ústrojí zachycení smyčky (200° - 340°)

C činnost niťového mechanismu (320° - 80°)

D činnost podávacího mechanismu (340° - 100°)

Mechanismy šicího stroje

Stehotvorné ústrojí

- patří jsem ústrojí, které se podílejí na tvorbě stehu

Aktivní stehotvorné ústrojí – konají pohyb v závislosti na rotaci hlavního hřídele

1. Ústrojí pohybu jehly
2. Ústrojí vedení, podávání, napínání šicího materiálu
3. Ústrojí pro zachycení smyčky
4. Ústrojí podávání šitého materiálu

Pasivní stehotvorné ústrojí – jejich pohyb není závislý na rotaci hlavního hřídele nebo pohyb nevykonávají

- Ústrojí přitlačné
- Stehová deska

Přídavní zařízení

1) Ústrojí pohybu jehly

- musí umožňovat jehle hlavní i doplňující pohyb pro správné vytvoření stehu
- pohyb je časově vázán na další ústrojí podílející se na tvorbě stehu
  - **Hlavní pohyb jehly – je přímočarý vratný nebo kruhový pohyb**
    - **Mechanismy uskutečňující pohyb přímočarý vratný:**
      - klikový centrický, klikový excentrický
      - mechanismus pravoúhlé kulisy,
      - složený kloubový mechanismus
    - **Mechanismy uskutečňující pohyb kruhový vratný:**
      - složený kloubový mechanismus
  - **Doplňující pohyb jehly – umožňuje změnu místa vpichu jehly a změnu polohy vedení šicího materiálu ouškem jehly**
    - **Mechanismy uskutečňující výkyv vedení jehelní tyče:**
      - čtyřkloubový mechanismus
      - vačkový mechanismus
      - klikový excentrický mechanismus
    - **Mechanismy uskutečňující rotaci kolem osy jehelní tyče:**
      - složený mechanismus

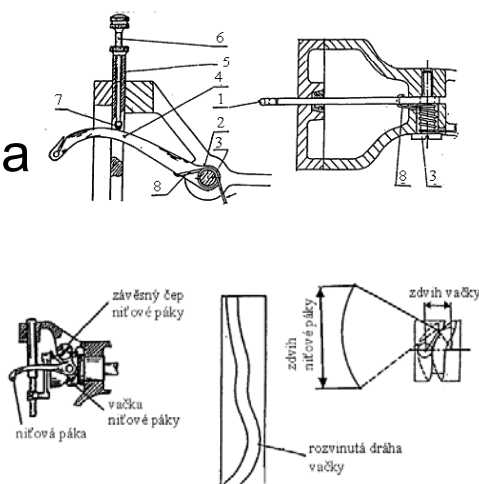

2a) Ústrojí podávání šicího materiálu

Vázaný steh

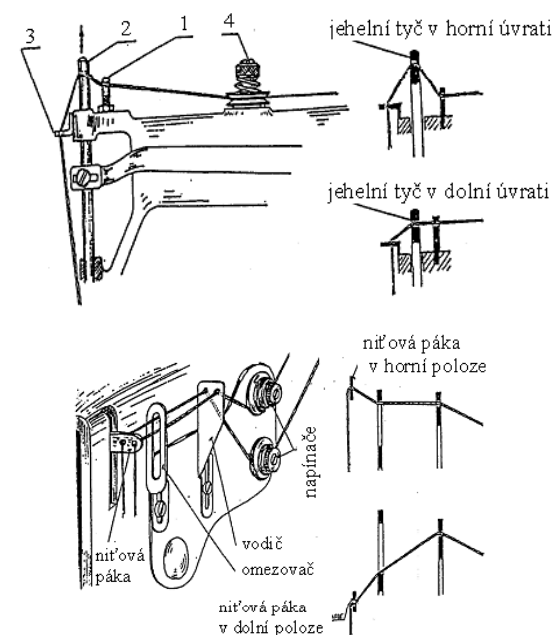
- niťovou pákou ovládanou jehelní tyčí
- niťové páky ovládané vačkou

Niťová páka, má za úkol odvíjet vrchní nit z cívky a zásobit tak šicí stroj v přesných časových intervalech potřebným množstvím šicího materiálu.

Řetízkový steh

- jehelní tyč ve spojení se stavitelnými vodiči
- niťová páka ve spojení se stavitelnými vodiči

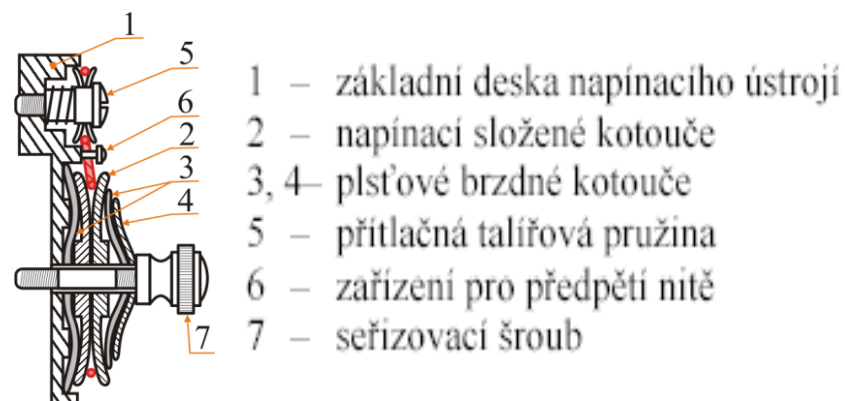

2b) Ustrojí napínání šicího materiálu

- brzdí vrchní nit tak, aby odpor vzniklý při odvíjení nitě byl větší než odpor způsobený při odvádění spodní nitě z pouzdra cívky a při tření nitě v šitém materiálu

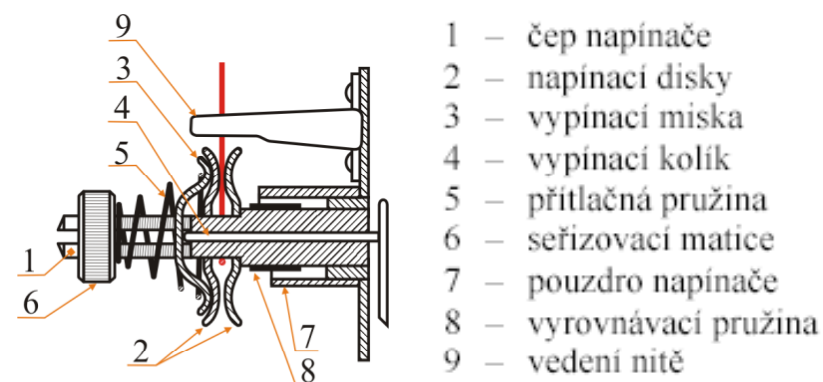
Kotoučové napínací ústrojí

- filcové kolečko
- dotyk v střede
- řetízkové stehy

Diskové napínací ústrojí

- dotyk v jednom bodě po obvodě
- u vázaného stehu

3) Ústroji zachycení smyčky

- umožní zachytit smyčku vytvořenou vrchní nití, umožní její utažení = správné vytvoření stehu
- různá konstrukce stehotvorného ústrojí, liší se podle druhu stehu a povahy práce

Jednonitný řetízkový steh

(smyčkovač
nepřivádí nit)

Dvou a vícenitný řetízkový steh

(smyčkovač
přivádí nit, nese
spodní nit)

vidlicový – pro neviditelný steh, vidlice koná prostorový pohyb, nad stehovou deskou

kývavé – s pohybem v jedné rovině, s prostorovým pohybem

rotační – s pohybem kolem horizontální osy

kombinované – rotační + kývavé

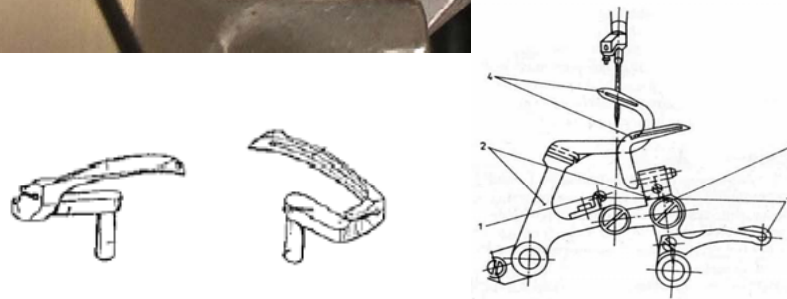
kývavé – s prostorovým pohybem

rotační – s pohybem kolem vertikální osy

Smyčkovače

- **Smyčkovač** – ústrojí zachycení smyčky pro řetízkové stehy třídy: 100, 400, 500, 600

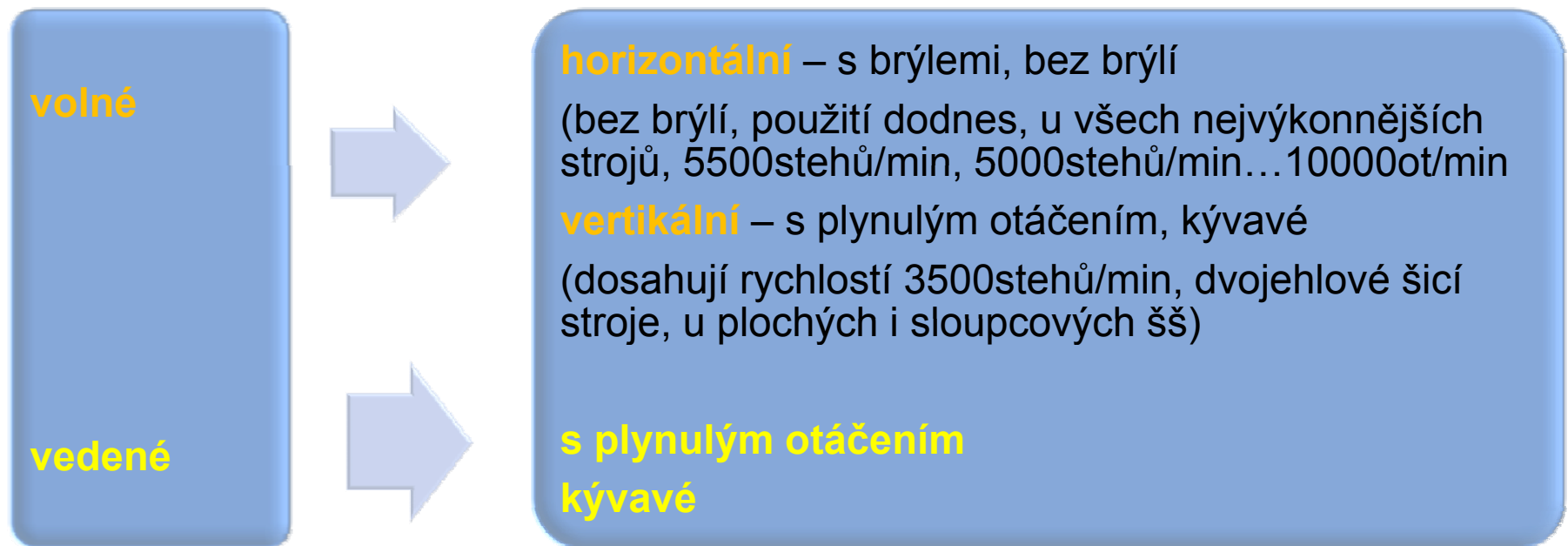
Vedený smyčkovač - dvounitný řetíz. steh,
kývavý s prostorovým pohybem

Vidlicový smyčkovač - jednonitný
řetíz. steh

3) Ústrojí zachycení smyčky

- ▶ chapač – ústrojí zachycení smyčky pro vázané stehy
- ▶ výhody chapače:
  - jednoduchost, tichý chod, spolehlivost, možnost dosahování vysokých rychlostí

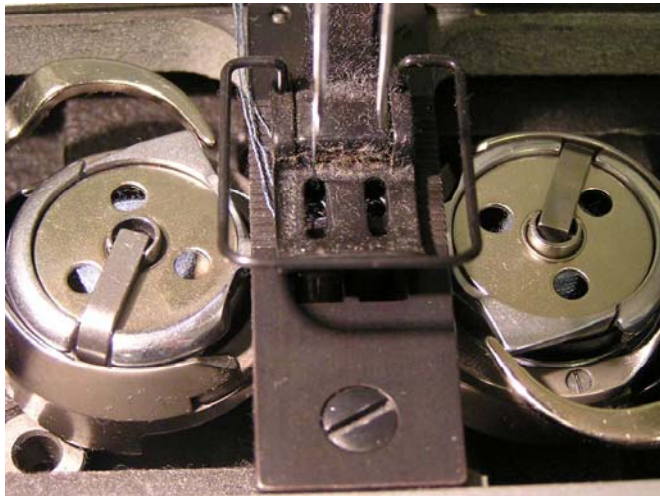

- ▶ obě skupiny konají rotační pohyb, a to buď plynulý, nebo vratný (kývavý)

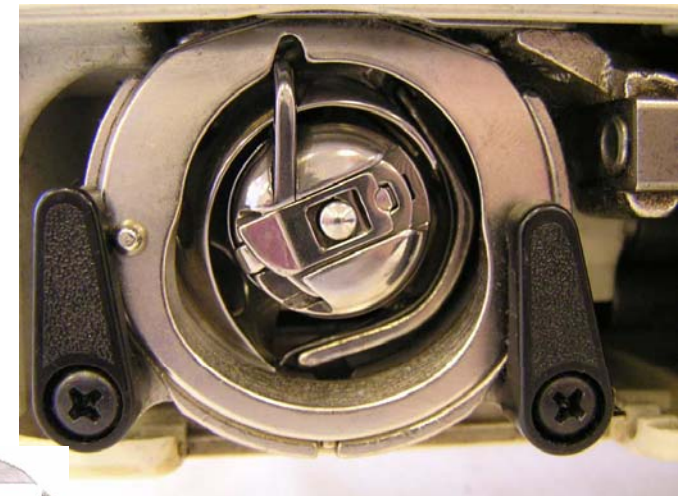

Chapače

- **Chapač** – ústrojí zachycení smyčky pro vázané stehy třídy 300

vertikální s plynulým otáčením

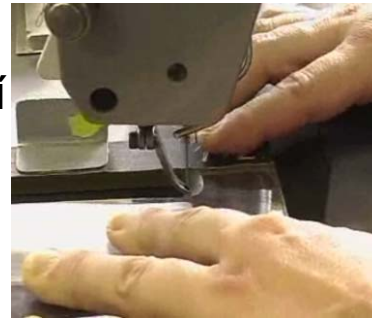
horizontální kývavý
vedený chapač

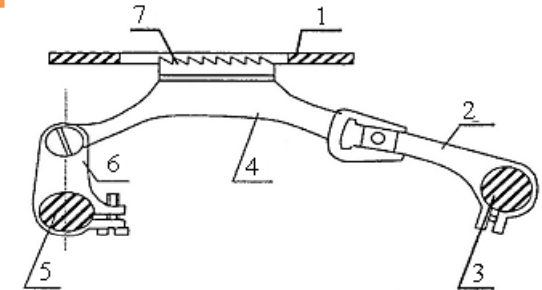
horizontální rotační chapač, bez brýlí

4) Ústrojí podávání materiálu

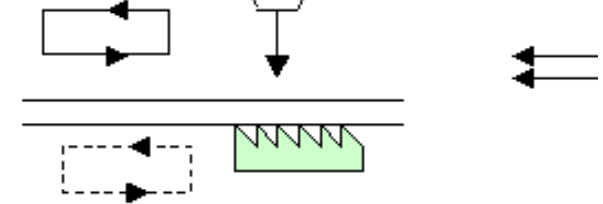
- **spodní zoubkové podávání**
- **vrchní podávání**
  - s jednou nebo dvěma pohyblivými patkami
- **jehelní podávání**
  - jenom v kombinaci s vrchním nebo spodním posuvem
- **ruční podávání**
  - speciální stroje ... vyšívací, podrážecí
- **diferenciální podávání**
  - spodní, spodní - vrchní
- **kombinované**
  - spodní – vrchní, spodní – jehelní, spodní diferenciální - vrchní, spodní - vrchní jehelní, nebo kotoučové
- **speciální**
  - u šs s automatizačními prvky ... šš na vyšívání dírek, vyšívací stroje
- **přídavné transportní zařízení**
  - odtahovací, vyrovnávací válečky

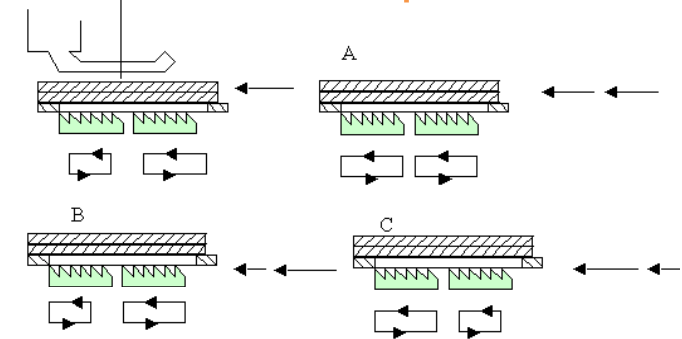
spodní podávání se zoubkovým podavačem

Jehelní podávání

Diferenciální podávání

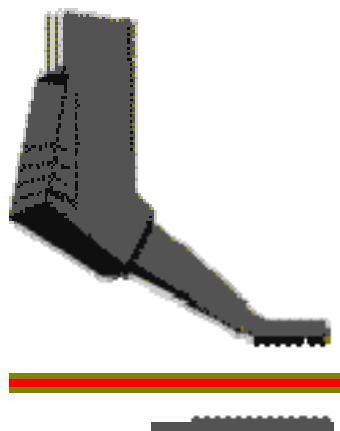
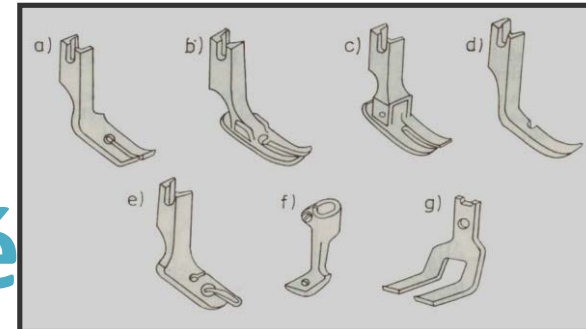

4) Ústrojí podávání materiálu

- ▶ tvar vlastního podavače i jeho zoubků je ovlivněn šitým materiálem
  - **hrubé úplety, česané úplety** – podavače s hlubšími zoubky
  - **jemné úplety** – jemnější zoubky, které úplet nepoškozují
  - **hrubé tkaniny** – zoubky s roztečí 1,8-2,5mm
  - **prádlové materiály** – zoubky s roztečí 1-1,5mm
  - **kůže, plastické hmoty** – křížem vrubované podavače s většími ploškami
  - **syntetický materiál** – s nízkým nebo vysokým koeficientem tření
...podavače s pryžovou funkční plochou s přitlačnými patkami z teflonu, patky potažené s teflonovou fólií
- ▶ nastavení podavače při podávání
  - rovnoběžně s rovinou stehové desky
  - tenké materiály, s nízkým koeficientem tření – přední část zoubků ve směru šití je vyšší než zadní část

5) Ústrojí přítlačné

- funkční částí mechanismu je patka, která je často výkyvná – dobře sleduje nerovnosti díla při šití...přechod přes zesílené švy
- patka
  - pevná, výkyvná, kompenzační, poloviční pevná, obrubovací, podávací, přítlačná (kombinovaná s podávací)
- IDT systém -Integrovaný Dvojitý Transport

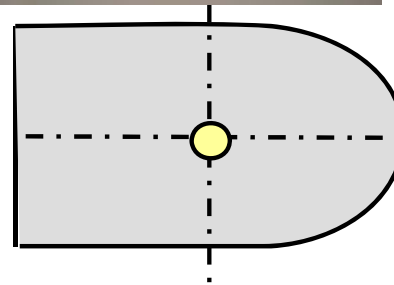
IDT- systém
Patent PFAFF

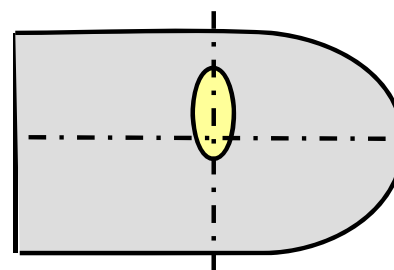
6) Stehová deska

- ▶ je opěrou šitému dílu tisknutému k ní přitlačným mechanismem v okamihu, kdy není podáváno, kdy se podavač s šitým dílem nestýká a vrací se pod stehovou desku pro uskutečnění dalšího podávání
- ▶ na stehové desce se nachází:
  - výřezy pro zoubky podavače
  - jehelní otvor
  - otvory pro šrouby – připevnění SD k základové desce

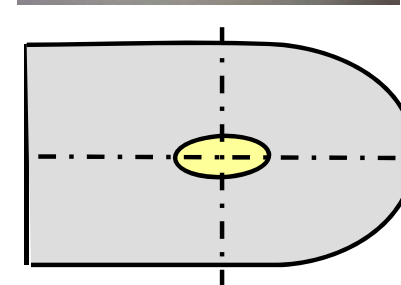

vázaný steh

Průmyslový šicí stroj

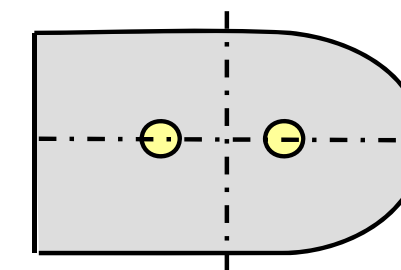

řetízkový steh

vázaný steh

Domácí šicí stroj

2 jehlový vázaný